

ETNOGRAFICZNE BADANIA ORGANIZACJI

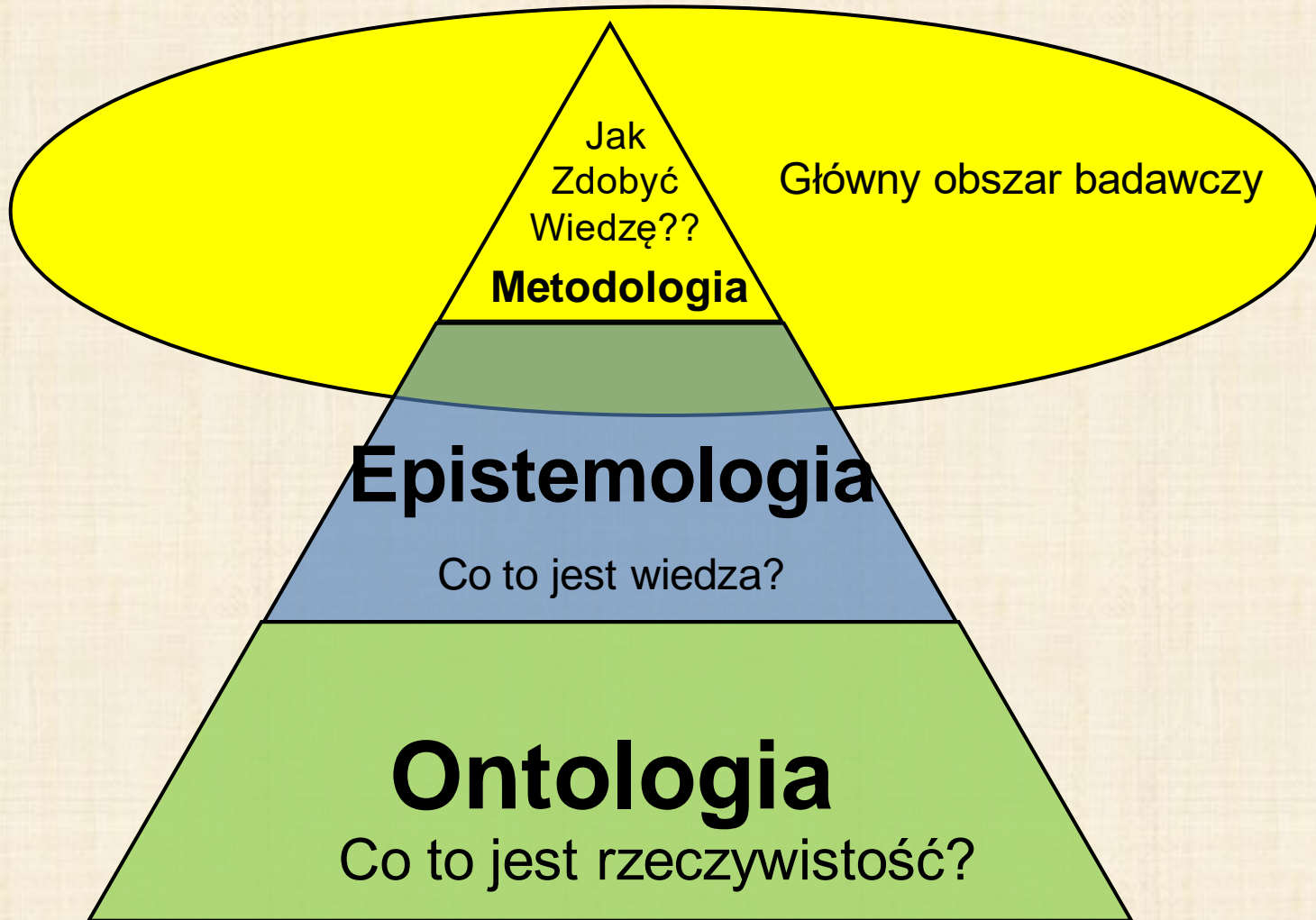
Susan Bates-North

Po co badania empiryczne?

By uzyskać wiarygodne odpowiedzi na istotne (a przynajmniej interesujące) pytania

Kuba Dąbrowski

**Badania praktyczne (konsulting,
dziennikarstwo poszukujące)**

Ontologia

- Czym jest rzeczywistość (społeczna)?
- Co to znaczy, że coś istnieje?
- Dlaczego rzeczy się dzieją?

Epistemologia

- Czym jest wiedza?
- W jaki sposób możemy dowiedzieć się czegoś, co jest zarówno wiarygodne, jak istotne?
- W jaki sposób możemy się upewnić, że się nie mylimy?
- Jak podzielić się wiedzą?

Kilka różnych epistemologii

- Pozytywizm logiczny
- Materializm mechanistyczny

Etnografia

- Postmodernizm
- Fenomenologia
- Interpretatywizm
- Konstrukttywizm społeczny
- Interakcjonizm symboliczny
- Realizm krytyczny
- Idealizm dialektyczny
- Materializm dialektyczny
- Empirycyzm
- Racjonalizm
- Idealizm

Główne różnice między ilościowymi a jakościowymi badaniami społecznymi

	Ilościowe	Jakościowe
Orientacja na:	Dane liczbowe	Dane słowne
Cel i wyniki badań	Uogólnienia, generalizacja	Bogaty, głęboki wgląd
Metody i techniki	Kwestionariusz strukturyzowany, obserwacja mechaniczna (kwantyfikowalna), eksperyment	Metody etnograficzne, wywiady pół-strukturyzowane, wywiady pogłębione, obserwacja, metody oparte na sztuce
Sposób postępowania	Mała elastyczność w zbieraniu danych	Duża elastyczność w zbieraniu danych
Kodowanie	Pre-coding	Post-coding/ kategoryzacja
Próby badawcze	Duże	Małe
Analiza	Statystyczna	Dyskursywna
Raportowanie	Statystyczne	Głębokie wątki ilustrowane cytatami z wywiadów i notatkami z obserwacji

Droga badawcza

Podójście dedukcyjne:

- Epistemologia
- Teoria
- Problem badawczy/
Hipotezy
- Metodologia
- Badania empiryczne
- Analiza
- Wnioski

Etnografia

Podójście indukcyjne:

- Epistemologia
- Problem badawczy
- Metodologia
- Badanie w terenie
- Teoria
- Analiza
- Wnioski

Podejście abdukcyjne

Zarówno indukcja jak dedukcja są ideałami, nie funkcjonują w rzeczywistości. Prawdziwa nauka jest bardziej złożona.

Zawsze dysponujemy nie w pełni kompletną wiedzą i danymi.

Improwizujemy, by zrozumieć rzeczywistość.

Etnografia

Kiedy badania jakościowe?

- Jeśli coś można policzyć, to należy to policzyć
- Jeśli można sformułować hipotezę, to należy to zrobić i przeprowadzić badania ilościowe
- Jeśli można zadać proste pytanie, to należy przeprowadzić survey
- **Metody jakościowe wyłącznie wtedy gdy nie ma prostych pytań**

Kiedy badania jakościowe?

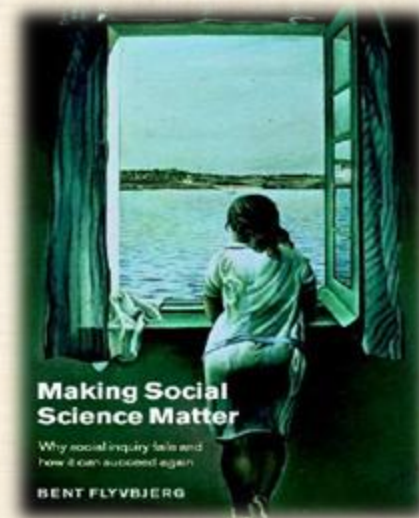
- Pytania eksplorujące
- Kiedy założenia u podłoża dominujących modeli są podejrzone
- Kiedy bogactwo kontekstu jest istotne
- Kiedy istnieją ważne bariery zaufania/ poznania

Po co badania jakościowe?

Pomagają rozwiązać problemy społeczne:

- Dokąd zmierzamy?
- Kto wygrywa, a kto traci na tym?
- Czy ten kierunek rozwoju jest pożądanym?
- Jeśli nie, to co powinniśmy z tym zrobić?

(Bent Flyvbjerg, 2001)

Badania jakościowe są eksplorujące

- Kiedy? Co i jak zbadać?
- Projektowanie badań systemowe
- Kategorie empiryczne nie mogą być potoczne
- Kategorie analityczne (rama teoretyczna) „jak dżdżownice”, muszą „przegryzać” materiał nie niszcząc go

Nie tylko etnografia...

Badania jakościowe:

- Etnografia
- Teoria ugruntowana
- Etnometodologia
- Metody oparte na sztuce

Stanisław Witkiewicz

Etnografia

- Badania organizacji za pośrednictwem kultury, we właściwym kontekście
- Długotrwałe
- Co najmniej dwie jakościowe metody badawcze
- Główne metody: wywiad antropologiczny, obserwacja, analiza tekstu

Etnografia organizacji – definicja

- Metodologia i podejście do badań (Tony Watson, 2011; Hugo Gaggiotti, Monika Kostera & Paweł Krzyworzeka, 2017)
- „[...] rodzaj badania etnograficznego, z zapisem włącznie, poświęconego organizacjom i procesom organizowania [...] skoncentrowanego na szerszych aspektach organizowania” (Sierk Ybema, Dvora Yanow, Harry Wels & Frans Kamsteeg, 2009).

Etnografia jest praktyczna

- Etnografia organizacji i etnografia bardziej ogólnie może być widziana jako szczególny rodzaj „praktyki społecznej skoncentrowanej na badaniu i reprezentacji kultury” (John Van Maanen, 2011)

Co bada etnograf?

- Procesy i praktyki, nie zreifikowane elementy i artefakty
- Ludzie nie widzą "świata w ogóle", ale poznają i widzą "swój świat" poprzez specyficzne kulturowo ramy odniesienia.
- Wszystkie ludzkie działania, choć wydawać się mogą konkretne i realne, są stale kreowane poprzez tworzenie i nadawanie sensu.

W jaki sposób badać kulturę?

- [...] „ukazać skomplikowane, stale tworzące się połączenia między przyjmowanymi za oczywiste sposobami rozumienia i ludzkimi działaniami” (Schwartz-Shea, 2006)
- Być wrażliwą na właściwości organizacji, które mogą się zdawać badalnymi i powszednimi (Daniel Neyland, 2008).
- Zauważać kulturowe rozumienia ludzi dotyczące „zniczeń pracy, kariery, życia” (John Van Maanen, 2015)

Cel etnografii

- „Celem etnografii jest zrozumienie i zgodne z prawdą przedstawienie ludzkiego doświadczenia. W efekcie etnografia ma potencjał by kształtować projekty i praktyki [...] wszystkich, którzy wchodzą w sytuacje takiego typu jak przedstawione w badaniu” (Tony Watson, 2011)

Etnografia wymaga zaangażowania

- Budowanie relacji i obserwacja z różnymi stopniami zaangażowania i przyjmowania ról wewnątrz terenu przez etnografa (Ulrika Börjesson, 2013).
- „Przynajmniej częściowo poddać się życiowej sytuacji innych” John Van Maanen (2011)
- Zanurzenie w kulturze wymaga uważności względem codziennych interakcji, sytuacji i wydarzeń. Bliska znajomość aktorów społecznych i obiektów (George Marcus, 1995).
- Kognitywnie intensywne zaangażowanie (Michael Rosen, 2000).

Etnografia to relacja

- Etnografia jest zainteresowana tym w jaki sposób działają i żyją grupy i społeczności. Badacze eksplorują wydarzenia i pozostają wrażliwi na język, rytuały i artefakty w danym kontekście (Ann Cunliffe, 2010).

Wiedza pochodząca z etnografii jest holistyczna

- Wiedza zyskana dzięki etnografii organizacji [...] dotyczy idei i praktyk bezpośrednio istotnych dla terenu (i innych, podobnych) i jest z natury holistyczna, to znaczy, pomaga pojąć świat społeczny w całej swojej dynamice i złożoności, pomaga widzieć zjawiska w szerszym kontekście. (John Van Maanen, 2006)

Interpretacja to translacja

- Zanurzenie i translacja (Ann Cunliffe, 2010).
- [...]”zasadniczo opiera się na *translacji*, eksploracji, uczeniu się i dokumentowaniu jednej perspektywy, a jednocześnie sporządzanie jej mapy względem innej., (Michael Agar, 2010)
- [...]”jest aktywnie usytuowana między silnymi systemami znaczeń. Zadaje pytania na pograniczu cywilizacji, kultur, ras i płci. Etnografia dekoduje i koduje ponownie, opowiadając o podstawach kolektywnego porządku i różnorodności, inkluzji i ekskluzji.” (James Clifford, 1986, pp. 2–3).

Metody badawcze

- Obserwacja:
nieuczestnicząca,
uczestnicząca,
bezpośrednia,
shadowing;
- Wywiady i rozmowy,
powracanie do
rzmówców;
- Analiza tekstów

Między powierzchownością a organizacyjną rzeczywistością

- Powierzchność i szybkość etnografii organizacji często krytykowane (Paul Bate, 1997; Susan Wright, 1994).
- Powierzchność jest błędem ale organizacje są zazwyczaj mniej pochłaniającymi kulturami, niż inne. Ludzie mają swoje życie poza organizacją.

Odmiany etnografii

- Etnografia refleksyjna (Ann Cunliffe, 2003), znana też jako nowa etnografia (Bud Goodall, 2000)
- Etnografia afektów (Kathleen Stewart, 2007)
- Etnografia krytyczna (Tommy Jensen, 2020)
- Etnografia zaangażowana (Roth Behar, 1995)
- Autoetnografia (Carolyn Ellis, 2004)
- Alteretnografia (Daniel Ericsson and Monika Kostera, 2020)

Przykład

- Problem badawczy: jak zarządza się gospodarczo sprawne, gdy głównym celem nie jest zysk finansowy?
- Organizacje alternatywne
- Etnografia organizacji
- Od 2012 roku do tej pory
- 2014-2016 European Union Marie Curie Fellowship Programme: FP7, 627429 ECOPREN FP7 PEOPLE 2013 IEF

Kryteria

- Gęsty opis
 - Problematyzacja
 - Osobiste zaangażowanie w teren
 - Proces, czas, trwanie
 - Wiarygodność opisu
 - Zrozumienie, refleksyjność
(wyobraźnia socjologiczna: Charles Wright Mills)
 - Reprezentacja, głos
 - Metody, *design*, triangulacja
- (Sylwia Ciuk, Julitte Konig & Monika Kostera)

Gęsty opis

- Nie tylko działania i zachowania ale także kontekst (Clifford Geertz, 1973 za Gilbertem Ryle)
- Etnografia powinna skupiać się na interpretowaniu sensów i znaczeń obserwowanych działań, a nie zapisywaniu zaobserwowanych faktów i poszukiwaniu obiektywnych zasad ich funkcjonowania.
- Kultura nie jest obiektywnym, jednorodnym mechanizmem determinującym działania. Opis gęsty przedstawia kulturę jako dynamiczny kontekst w którym działania i zjawiska nabierają sensu. Kultury nie da się góry przewidzieć.
- Uwaga etnografa koncentruje się na sensie wydarzenia w konkretnej sytuacji.
- Gęsty opis pokazuje różne perspektyw i interpretacje.

Wasz projekt zaliczeniowy

- Przypadek „widok z okna” inspirowany etnograficznie
- Muszą być co najmniej 2 metody badawcze
- Jeden teren badawczy
- Próba zrozumienia procesów kulturowych, np. jak się tam pracuje? Co robi szef? Jak wygląda zwykły dzień na bazarze?

Literatura

- Geertz, Clifford. "Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture." In: *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York: Basic Books, 1973. 3-30.
- Malinowski, Bronisław (1922) *Argonauts of the Western Pacific*. London: Routledge and Kogan Paul.
- Miller, Daniel (1998) *A Theory of Shopping*. Ithaca: Cornell University Press.
- Silverman, David (2005) *Doing Qualitative Research*. London: SAGE.
- Silverman, David (2006) *Interpreting Qualitative Data, 3rd Edition*. London: SAGE.